

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Iparosaink figyelmebe.

Második éve immár, hogy a régtől sürgetett ipartörvény életbe lépett. Az előző mozgalmak csendes szemlélője biztosra vehette, hogy itt oly törvényjavaslat előtt állunk, mely szentesítés után nagymérvű eleven pezsgést s jótékony reformatori buzgalmat fog eredményezni az illetékes körökben.

És e várakozással szemben mit tapasztalunk?

Azt, hogy amely városokban volt azelőtt eleven ipari élet, van most is; ahol pedig nem volt, nincs most se. Örvedetes kivételt csak egynehány német községünk képez.

A törvény által nyújtott kedvezmények ki nem használásának okául első sorban magát a törvényt nem tudását kell megjelölnünk.

Nálunk az iparosok nagy része még mindig irtózik a betűtől, mert fél, hogy az új terheket ró ki rája. Baj azon kívül, hogy alig-alig akad városainkban olyan intelligens férfi, aki az ő boldogulásukat szíven viselné. És ez annál csodálatosabb, mert ma már alig van érdemesebb község, ahol ne telepedett volna le egy-egy ügyvéd. Az pedig tudnivaló, hogy egy ügyvéd, ha kezükre jár az iparosoknak, azért részükről nagyon hálás viszont-pártfogásban szokott részeseülni. Ebből ismét az látszik, hogy ügyvédek még nem igen érzik a kliensek tisztességes fogdosásának szükségét sem.

Második ok az ipartörvény előnyeinek ki nem szakmányolására a törvény 122-ik paragrafusának félreértése. Eszerint ugyanis csak oly községekben létesülhet iparegyesület, ahol a képzéshez kötött mesterek kétharmada azt kívánja. Miután pedig sok helyütt — mint például Zomborban is — részint nyelvi különfélése, részint a régi céh-rendszerből maradt vagyonnak féltése, oly körülmény, mely miatt a szükséges kétharmad többség el nem érhető: ezért sok helyütt még az értelmesebb iparosok is reménytelennek találják a küzdelmet s inkább lemondanak a bizonytalan szebb jövőről, sem hogy biztosan bukó indítványnak kölcsönözzék oda nevüket.

Az érintett félreértések három rendbeliek. Először is nem áll, mintha a képzéshez kötött iparosok kétharmadának hozzájárulása nélkül ipartestület létesíthető nem volna. Kiténik ez többrendbeli konkrét esetekben hozott szakminiszteri döntvényekből és különösen az 1884. évi 39.266. sz. a. kiadott miniszteri rendeletnek 43-ik §-ából. Eszerint ugyanis nemcsak az ipartestület mellett, hanem az ellene nyilatkozó iparosok is kötelesek jelentkezni. És az esetben, ha az ipartestület mellett jelentkezők nem is képezik a képzéshez kötött iparosok kétharmadát, de az ellenzők sem képezik ezen iparosok egyharmadát: azért az ipartestület mégis megalakulhat.

Éppen legközelebb hozott és előttünk fekszik egy idevágó miniszteri döntvény. Ugyanis valahol 221 képzéshez kötött iparos van; ezek közül 130 az ipartestület mellett, 17 pedig ellene nyilatkozott, míg 74 iparos nem is jelentkezett. Mindennek dacára az ipartestület, bár a törvény betűjében kívánt kétharmad többség nem volt meg, jogosan megalakultnak jelentett ki azért, mert az ellene szavazó 17 korántsem képezi a 221-nek harmadrészét; sőt még akkor is el kellett volna rendelni a testület létesítését, ha a 130 igen ellen 73 szavazott volna nemmel.

Ezen kedvező körülmény nagyban támogatja a haladni akaró iparosok érdekeit és bizonyára alig akad olyan hely, ahol a nemérdelődők rendszerinti kisebbsége majorizálná a haladókat.

És ezen pontnál lehetetlen sajónnal nem említeni föl helybeli iparviszonyainkat. Egy ne-

gyedszázazernyi lakosságú város, majd 500 iparossal, kik között — irigyeink se tagadhatják — nem egy szakban világlátott, ekszporképes és nagyban dolgozó iparosok is szép számmal vannak; egy városban, mely már központi helyzeténél, forgalmas piacánál fogva is hivatta volna a környéknek haladás és civilizáció tekintetében elüljáró példával szolgálni; egy ilyen városban, ahol olyan nagy az iparosoknak esetleg rendelkezésükre és támogatásukra megnyerhető értelmiség, itt még most, a törvény életbelépte után másfél évre sem alakult ipartestület.

Nem szellőztetjük ennek a sajnálatos ténynek titkos és nyilvános okait; mert ez úgy sem siettetné, sőt talán gátolná a kívánatos eredményt. Hiszen jobb későn, mint soha; tehát lássuk, hogy a fentebbiekhez képest van-e komoly akadály annak, hogy az ipartestület nálunk is megalakuljon?

Nincsen!

Ime, beszéljenek a számok.

Zomborban van képzéshez kötött iparos 337. Ezek közül már régen írásban kívánta az ipartestületet 132; ellene nyilatkozott 42.

Mint hogy pedig 42 ellenző a 132 pártolót az idézett törvény és miniszteri rendelet értelmében nem gátolhatja: világos, hogy itt a megalakulás ellen semmi akadály nincsen. Sőt, ha nem 42. hanem 112 iparos nyilatkozott volna is a testület ellen, még az sem volna elég ahhoz, hogy a haladókat a maradiák visszatartsák.

Vegyék ezt a helyi vonatkozást tudomásul és mihez tartásul, akiket illet.

Második nagy akadály a ipartestületek létrejövételének az, hogy sok olyan régi ipartársulat van, mely némi tőkével rendelkezik és ezt a testületben egyesülendő többi iparosokkal megosztani nem hajlandó.

A törvény bölcsesége tekintettel volt ezen eshetőségre és a 125 §-ban elrendelte, hogy a külön célokra rendelt ipartársulati vagyon az alapítók céljaihoz képest a testületen belül is külön kezelendő. Midőn azonban ezen humánus engedményt teszi, egyúttal ugyanott kimondja, hogy, akik ilyen okok miatt ipartársulatukat tovább is főtartják, ezen címen a testületi tagsági díjak alól föl nem mentetnek. Midőn tehát a törvény a jogosult önségely elvének kedvez: ugyanakkor nem engedi meg azon eshetőséget, hogy valahol a szűkkeblű önzés a testületek megteremtését gátolhassa.

A harmadik akadály a testületek előnyeinek nemismeréséből származik. Ugyanis nem tudják az iparosok, hogy a törvény 147. §-a a testületek kebelében fenálló előleg- és hitelszövetkezeteket teljes adómentességben részesíti. Ez pedig megbecsülhetlen nagy előnyöket nyújtana, ha kellőleg kihasználnának. Ugyanis lehetővé tenné az iparosoknak a nagyban való anyagbevásárlást, közös raktárok állítását; nagyobb, majdnem döntő befolyást biztosítana nekik az árak megállapítására; kedvező alkalmat nyújtana a pénztakarításra; végül mindezek hegyébe függetlenné tenné őket minden idegen érdektől és módot nyújtana nekik, hogy a saját ügyeiket minden befolyástól menten, legjobb tudomásuk szerint intézhessék.

Vajha ráérő ügyvédek közül az érintett eszméket egyik vagy másik kihasználná a maga érdekében úgy, hogy az iparosok is hasznát vehessék; mert bizony bizony furcsa egy ítélet keletkezhetik az ország közvéleményében úgy az iparosok, mint azon városok iránt, melyek ugyan folyton panaszkodnak, de a törvénynyújtotta kedvezményeket akár léhaságból, akár tudatlanságból parlagon hevertetik.

A monografia tervrajzához.

A megyei történelmi társulat sok érdemű alelnöke, Iványi ur, közelebb e b. lapok utján nyilvánosságra bocsátván a monografia részletes tervzetét, ez alkalmából az ügyre vonatkozó nézeteimet a következőkben összegezem.

A tervrajzot egészben véve bővebbnek és tágabbnak tartom, sem hogy azt a feltüntetett alakban kizárólag bácskai írók által feldolgoztatni lehetne. És éppen ezért részemről a harmadik és negyedik szakaszt, (Hatósági belélet. Társadalmi viszonyok.) mint önálló szakaszokat elhagyni javasolnám, minek folytán a monografia tervrajza akként alakulna, hogy az első szakaszt az Iványi ur által projektált földrajzi és természeti viszonyok, a másodikat a történelmi rész, a harmadikat pedig a független (családtörténet és az okmánytár) képezné.

Az általam ekként megrövidített tervezetben a fősúly a történelmi részre lenne helyezve. Ez azonban korántsem jelentené azt, hogy a hatósági beléletet s a társadalmi viszonyok taglalását a monografiából egyszerűen ki kell hagyni, hanem, hogy ezeket az egyes történelmi korszakokkal párhuzamosan kell tárgyalni egy-egy külön fejezetben. Minden korszak után nézetem szerint az illető kor kulturtörténetének kell következní s e kulturtörténet magában foglalná a vallási, társadalmi, művelődési, önkormányzati, néprajzi stb. viszonyokat. Ha például valaki megírná a vármegye történetének árpádkori szakát, e szakaszt közvetlenül követné az árpádkori kulturhistoriai rész.

Ekként a feldolgozás nagyban lenne egyszerűsítve s az írók sokkal jobban oszthatnák meg egymás közt a munkaanyagot, mint különben. Én azt hiszem, hogy ha Iványi ur tervrajza kidolgozásra kerülne, az általa felvett negyedik szakasz (Társadalmi viszonyok) önálló feldolgozásban a második szakasz (Történelmi viszonyok) terjedelmét is felülmulná, ami pedig a mű harmonikus alakítását tenné tönkre. A monografia legterjedelmesebb részét a történelmi résznek kell képeznie s e történelmi rész éppen ezért legjobb helyen áll a munka közepén. E főrészhez kell azután a többi részeket illeszteni, mert különben lehetne a megalkotandó munka minden néven nevezhető, csak historiai monografia nem. Nem szabad egyébiránt azt sem felednünk, hogy földrajz-statisztikai monografiánk már van Fridrik adai tanító ismeretes könyvében. A hatósági belélet és a társadalmi viszonyok önálló és bő taglalata tehát a megyei monografiában annyit tenne, mint a történelmi jelleg megromlása. Igen is kell tárgyalni egy a hatósági beléletet, mint a társadalmi viszonyokat, de — ismétlem — nem külön szakaszokban, hanem az egyes történelmi korszakokkal párhuzamosan.

Mindezekből önként látható, hogy én Iványi ur tervrajzát egészben és általánosságban elfogadhatónak tartom s csak azt óhajtom, hogy az általa felvett második szakasz (Tört. viszonyok) képezze a munka fő- és középső részét, a harmadik (Hatósági belélet) és negyedik szakasz (Társadalmi viszonyok) pedig egyszerűen elhagyatván, a történelmi rész keretében, mint tisztán kulturtörténelmi rész, olvasztassék be.

Dudás Gyula.

Hirek.

Adomány. Az ujvidéki honvédtisztek 17 frtot adakoztak a Nemzetnél az erdélyi közművelődési egyesület javára.

Jótékonyág. Ó-Morovicán a folyó évben megnyitandó óvoda javára, minden felhívás nélkül, követte szép lelkök sugallatát, újabban a következő urnők adakoztak: özv. Szalmási Ferencné 10 frt ért. butort, özv. Szalmási Gyuláné 10 frtot, Szutsits Leona 25 frtot, ez utóbbi összeg a szives adakozó szerény bevallása szerint az általa egyedül az óvoda segélyezése szempontjából készített kézimunkák elárúsításából folyt be. Midőn e kegyes urnőknek becses adományaikért az óvoda-egyesület nevében mély köszönetet mondok, egyszersmind óhajtom, hogy az erő s kegyelem Ura áldja és tartsa meg sokáig életüket, s továbbra is táplálja nemes kebleikben a jótékonyág szent érzetét. Kovács Gyula, egyesületi elnök.

Az országos erkölcsnemesítő egyesület e hó 22-én Budapesten tartotta alakuló gyűlését. Az egyesület célja az erkölcsiségnek és a vallásosságnak, nemkülönben a hazaszeretet és a testvériségnek egy a magán-, mint a közéletben előmozdítása és terjesztése.

Műkedvelői előadás. Ó-Szivacról írják: A hosszú és unalmas böjt egyhanguságában leirhatlan mily felvidítólag hatott kedélyünkre a helybeli szerb ifjúság által f. hó 21-én, a szegény iskolás gyermekek javára, rendezett műkedvelői előadás, mely ismételt bizonyítékul szolgál, hogy vállvetett közreműködés, szíves egyetértés mily szép sikereket képes aratni. Azt hiszem nem az elfogult lokalpatriotizmus, hanem a pusztá valószínű, a higgadt igazság szól belőlem akkor, ha kimondom, hogy a mi kedves műkedvelőink nem a műkedvelők szokott lámpalázával, ideges kapkodásával és színtelen játékaival, hanem a hivatott művész biztonságával, átértett játékaival, a szerep helyes felfogásával és alakításával ragadták ismételt tapsokra a nézőközönséget. Színe került a „Falu rossza” című 3 felvonásos színmű. A szerepek a következők voltak kiosztva: Popovits Pavle falusi bíró, Zsekits Milán, Milán, Boszilyka gyermekei, Milasinovits György, Majszky Jelica, Lenka, árva Popovits gyámsága alatt, Gyurgyev Julka, Szevan Drágit, falu rossza, Gyurgyevits Szvetislav, Csizmity Jelka, Majszky Zorka, Szmiljanitsné, Petrovity Julka, Pella, falusi gazdag asszony, Theodorovits Julka, Rendőri biztos, Raskovits Gruja, Bukalo Pánta, kántor Gyurgyevits Danesika, Kradits Mita, éjjeli őr, Majszky Gyura, Lopovits Nika csász, Milasinovits György, Iső, 2-ik cigány, Gyurgyevits Danesika, Rakity Sz. Vejsz Márko, koresmáros a „Makkhetesné” Raits M. Jovan, Popovits szolgája, Petrovits Mladen. — Eljének derék műkedvelőink! Kívánjuk, hogy ismételten legyen alkalmunk látni őket a színpadon. Szretyko.

Zene. Megjelent és beküldetett „Léghajó” gyorspolka. Zongorára szerző Menner János. A zenemű Hotmann Mária úrnő öngyűsége van ajánlva. Ára 60 kr. Kapható Menner Sándornál Szegeden.

Tömeges lólopások. Szilbáson Ninkov Aca ottani lakótól a napokban három lovat és lószerszámot; — Bácsan Schwager Mihálytól f. hó 7-én istállójának feltörése után egy szürke és egy világos pej csődört; — Hódsághon Heigel Józseftől egy sötét és egy világos pejjaripát; — Új-Verbászon Schmidt Jakabtól egy világos pej kancát, ismeretlen tettesek elloptak.

Köröztes. Vavra András zombori illetőségű házal kereskedőt az apatini szolgabíró köröztes.

Panasz. Midőn városunk szépítő bizottsága pár év előtt arra a dicséretes elhatározásra jutott, hogy a várost minden irányban fákkal beültetse s ezáltal csinosítja és kellemesebbé teszi: nem hiszük, hogy ezzel egyszersmind szentesítette volna az eljáró városi közegeknek azt az indokolatlan és felháborító eljárását, hogy oly helyeken, hol már beültetett fiatal, kifejtett fákat talált a názak előtt, azokat onnan kegyelem nélkül kipusztítsa, csak azért, hogy ismét ugyanoda a város költségén ültessen. Nem tudjuk ugyan ki adhattott nekik ily észszerű (?) utasítást, de hogy csakugyan így tesz, arról mindenki meggyőződhetik, aki egy kis fáradságot vesz magának s végig sétál a szivaci úton. Mindjárt az út elején a házak előtt szépen díszlő fiatal fák ékesítik az utcát, öröme az arra járóknak s fájdalomra a háztulajdonosoknak, mert minden fácska tövéből ott tátog majd egy félméteres güdör, amelybe városi fákat kell ültetni. Hogy csakugyan kell, bizonyítja az, hogy — szerintük — az utbaálló (?) fiatal fák gyökereit irgalmatlan módon lekasztalták. Hogy miről jó ez, annak a megfejtését várjuk attól a böles főtől, aki azt így parancsolta. Prodakusz.

Magyar iskola. A pivnicai ev. egyház egyhangulag elhatározta, hogy az ottani magyar családok gyermekei számára még ez ősszel állít és nyit magyar iskolát.

Árverés. Külán Krivokutya Todor 1254 fitra b. ingatl. május hó 20-án elárvereltetnek.

Meghívó. A zombori kaszinó-egyleti dalárdának f. é. március hó 28-án d. u. 3 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésére, melynek tanácskozási tárgyát az ideai pécsi orsz. dalárünnepélyben való részvétel fogja képezni, van szerencsém a dalárda működő tagjait tisztelettel meghívni. Zombor, 1886. március 23-án. Pribil Ernő, elnök.

Menetrend. A személyszállító gőzösök menetrendje 1886. évi március hó 15-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre és Bécsbe: naponta 9 órakor este. Lefelé: Bezdánból Zimony-Nándorfehérvárra naponta 9 órakor reggel. Bezdánból Orsova és Galicig: szerdán, pénteken és vasárnapon 9 órakor reggel. Bezdánból Tittel-Szegedre: szerdán és szombaton 9 órakor reggel. Bezdánban, 1886. március 14-én. Az ügynökség.

„A szláv irodalom Zomborban” címmel a „Pesti Hirlap” f. hó 23-iki számában reánk nézve érdekes és tanulságos közlemény jelent meg, melyet közérdekű tartalmánál fogva mi is átvesszünk. A közvélemény így hangzik: „Zomborban a szerb-bunyevác sajtó termékek nagyon emlékeztetnek a fübenmászó kigyóra, mely hol felvillan, hol meg eltűnik. Politikai lap kiadására szerbjeink nem mernek vállalkozni, mert nem bírnák föntartani; a társadalmi lapok meg egymásután bukhatnak meg. Egy év s pár hónap előtt Popovics Döme ügyvéd, aki valaha Baja város főjegyzője volt s ott hazafias magyar lapot is szerkesztett, Zomborban „Bacsvanin” cím alatt lapot indított, mely a „Vidovdani program”-ot, illetőleg Bikar Simon pártja mellett kardoskodott s a kongresszusi választási mozgalmakkal — ügylátszik — leléte magát. Ugyanis múlt vasárnap száma elmaradt; mit a kiadók azzal jeleznek, hogy legközelebb új lap indul a helyébe. Az új vállalat szerkesztője Radulovics Koszta lesz, aki eddig városi tanácsos volt; de mert hat év alatt sem találta érdekesnek a hivatalos nyelvet megtanulni, az új restauráción megbukott. Bunyevác lap az idő szerint itt nincsen. A Bátori János r. k. elemi kateketa által szerkesztett „Bunyevác” fél évi vergődés után megszünt. Nyomnak ugyan itt „Neven” címen egy kis 16-odrétű ilyen lapot, de az olyan ártatlan, hogy van is, nincs is. Jellemző, hogy Szabadkán, a bunyevácok Mekká-jában, ahol vagy 25,000 bunyó él, nincs és régtől nem is volt szláv lap; mert a „Neven” Katymáron, egy harmadfél ezer bunyótól s majd ugyanannyi némettől lakott faluban redigáltatik. Különböző próbálkozások nem veszedelmesek, mert eddig sem tudott egy ily lap se megtollasodni; annál kevésbé foghat ezután,

mikor a gyermekek előszeretettel és sikerrel tanulnak magyarul. Végleg azonban ki nem pusztul addig ezen separatistikus kórság, míg el Kalocsán Antunovich János kanonok, a bunyevác irodalomnak nyilván utolsó mohikánja.”

A származási bizonyítványok. A keresk. miniszter körrendeletileg utasította az összes törvényhatóságokat, hogy az esetben, midőn kereskedő felek Romániába küldendő árucikkekről szóló származási bizonyítványok kiállításáért hozzájuk fordulnak, ily bizonyítványokat magyar nyelven állítsanak ki és mindenkor lássák el a törvényhatóság pecsétjével.

Körrendelet. Másolat. Földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter. Gyakran fordulnak elő esetek, hogy valamely körülmény folytán meghiusult országos vásárok helyett újabb vásárok megtartása kérelmeztetik, a nélkül, hogy ezen újabb vásár napjára nézve az illető szomszéd vásárgyosítottak kihallgatva lettek volna, minek következtében az ily folyamodások e hiány pótlása végett az illető törvényhatóságoknak visszaküldetvén, e kérelmek vagy éppen nem, vagy nem a kellő időben intézhetők el. Ennek elkerülése s minden méltányos érdekek kiegyenlítése céljából figyelmeztetni kívánom a törvényhatóságokat, hogy a rendes vásárnapi akár kivételes, akár végleges áthelyezése esetében az illető folyamodvány mindig az illetékes törvényhatósághoz beadandó s ennek tisztében állana az illetők kihallgatása után hozzájuk felterjesztendő jelentésében határozottan nyilatkozni arra nézve, hogy a kérelmezett újabb vásárnapi által a szomszéd vásárgyosítottak igényei nincsenek-e, vagy egyáltalában mennyiben vannak érintve.

A temerini zsidóság folyó hó 22-én a községi polgári kaszinó helyiségeiben jótékony célú táncvigalmat (purim bált) rendezett saját iskolája javára. Az estély valóban meglepő volt és kiváló sikerrel folyt le. A megjelent díszes hölgyközönségben ott láttuk: Gász Antalné, Grün Jakabné, Guszmann Herman-nét, Szendy Fábionné, Elme Istvánnét, Szvoboda Ágostonné, Guszmann Karolynét, Friedmann Józsefnét, Ruff Mórné, Löbl Vilmosné, Grósz Józsefnét, Grósz Salamonné, Vigh Józsefnét, Reiter Hermannét, Fischer Jánosné, Lipkovits Simonné; továbbá: Szendy Irma, Gász Mariska, Kohn Ilona, Elme Gizella, Vigh Tecca, Grósz Sarolta, Reiter Fáni, Hacker Lencsi és Schosberger Regina (Verbász) úrhölgyeket. — Tekintettel a jótékony célra, erkölcsi kötelességének tartja egy rendezőség, mint az izz. hitközség a kegyes adakozóknak ez uton leghálásabb köszönetét mondani. Fölülfizettek: Fernbach Antal 9 frt, Guszmann Károly 1 frt, Friedmann József 1 frt, Grün Jakab 1 frt, Elme Istvánné 1 frt, Szendy Fábionné 1 frt, Guszmann Herman 1 frt, Lipkovits Simon 1 frt, Grósz József 1 frt, Papik Miksa 1 frt, Elme Imre 50 krt, Reiter Vilmos 50 krt, Weninger Mihály 50 krt, Kohn Dávid 40 krt. Végül köszönetet kell mondanunk Kohn Dávid és Grün Jakab uraknak, kik ugy a rendezést, mint az anyagi támogatást magukra vállalták. — u — f.

Csonoplyáról Czár András Zomborba tette kaplánul.

A zombori színház jövő téli évadjára a határnapig, e hó közepéig, egy társulat se pályázott. E tényre majd később reflektálunk.

Az egyesült magyar kömivespályólok nagy-mesterévé Pulszky Ferenc, a kulai járás országos képviselője választott meg, megyénkben csak egy pályóly van, Baján; a neve: Honszeretet.

Árverés. Szankovits Péter 2022 fitra becsült ingatl. márc. 31. Zombor.

Szombaton d. u. 1/2 5 órakor lesz a Vadász-kürtben a felsővárosi óvoda javára műkedvelői előadás. Belépő jegy ára tíz kr.

Idegen iparos-segedek munkakönyve. A keresk. miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy azok az elsőfokú iparhatóságok és iparregisztráltak, melyek idegen iparos-segedek vagy gyári munkások részére munkakönyvet állítanak ki, erről az illető iparhatóságot vagy ipartestületet, a munkakönyv kiállítása után legkésőbb 8 nap alatt értesítsék. Az értesített iparhatóságok és testületek az értesítésekről betűsoros jegyzéket kötelesek vezetni. Ezzel kapcsolatban elrendeli a miniszter, hogy az iparhatóság, midőn az idegen munkakönyv alapján új magyar munkakönyvet állít ki, amazt tartsa vissza mindaddig, míg az illető iparos-seged vagy gyári munkás a magyar korona országában tartózkodik.

Kuláról írják: Özv. Vargha Jánosné szül. Eberhardt Anna, dr. Schneider Károly ügyvéd napa, mint b. lapja már mult számában közölte, folyó hó 17-én szélhűdés folytán jobb létre szenderült. A boldogultat, ki csak rokoni látogatására jött ide, a messze távolból ravatalához sietett rokonok és nagyszámú közönség kísérték március 18-án az örök nyugalom helyére. Béke poraira! — A Sándor és Józsefnapokat, more patrió ezidén, is megünnepeztük, kívánván a sok Sándornak, de még több Józsefnek a lehető legjobbat. Különösen sokan jelentek meg Szakács Sándor esperes-plébánosnál, Dosztig Józsefnél és Papp Sándornál, nemkülönben Homay József és Dudás József szíves és vendégszerető házaiknál.

Apatinból írják: Az apatini elemi népiskolai tanítók a napokban átadták a kérvényüket a közs. iskolaszék elnökének, melyben ők a községi képviselő testülethez írták meg javításáért újabb folyamodtak. Az apatini tanítóknak az 1884. évben szintén e tárgyban beterjesztett folyamodványuk, az iskolaszéknek legmelegebb pártolása dacára is, a községi képviselő testületi gyűléseken eddig még szóba sem került. Ezen sajnós tény nem egyes személyek közömbösségének, hanem főleg azon körülménynek lehet tulajdonítani, hogy az 1884. év második felében és a következő év kezdetén a választásokon kívül egyéb ügyekre úgy szólnán idő sem volt. A sorban bekövetkezett választások megejtése után pedig — a tanítók kérvényének tárgyalására már senki sem gondolt. Különböző ami kérésik, az nem múlik. A tanítók anyagi helyzete Apatinban olyan, hogy kénytelenek a községnek támogatását és áldozatkészségét igénybe venni és ismételtén fizetésjavítást kérni. A tanítói fizetések egyáltalában nincsenek itt helyes arányban ezen hivatalalt összekötött fáradsággal és ha már általános fizetésjavítást nem is adhat a község, úgy kívánatos volna,

hogy legalább az idősebb és családos tanítók fizetése, kik már 15—20 évig a tanítói pályán itt működnek, megjavíttassék. — A két helybeli tanító Payerle Józsa és Wetsl Irma, kik 7 hónap óta Apatinban alkalmazva vannak, külön folyamodványt nyújtottak be, melyben ők csak fizetési pótlékot kértek. Ennek biztosabb elnyerhetése szempontjából, a kisasszonyok a tanítók kérvényét nem irták alá.

Hevessy Bertalannak, a hódásági kerület országgyűlési képviselőjének, Gömörmegyében alispánválasztását biztosnak tartják. A választás f. hó 29-én lesz.

Vasuti menetrend 1885. évi november hó 1-től.

	711	701	713	703
	omnibusz.	személyj.	omnibusz.	személyj.
Szegedtől Szabadkákig.				
Szegedről indul	3.30	8.10	10.45	6.52
Horgos	4.21	8.38	11.36	7.20
Palics	5.01	9.05	12.16	7.47
Szabadka érkezik	5.20	9.18	12.35	8.00
	704	712	702	714
Szabadkától Szegedig.				
Szabadka indul	6.30	2.23	6.38	10.35
Palics	6.44	2.54	6.53	10.51
Horgos	7.10	3.41	7.19	11.29
Szeged érkezik	7.36	4.21	7.45	12.00
	812	804	802	
Szabadkától Eszékig.				
Szabadka indul	6.02	1.45	8.40	
Bajmók	7.03	2.30	9.25	
Militics	7.45	3.00	9.55	
Zombor	8.13	3.22	10.16	
Szt.-Iván	8.42	3.43	10.37	
Szóna	9.01	3.58	10.55	
Gombos érkezik	9.16	4.10	11.07	
Erdőd	11.06	5.12	12.30	
Dálya	11.51	5.26	1.40	
Dráva-Szarvas	12.12	5.43	1.57	
Eszékre érkezik	12.43	6.06	2.22	
	803	811	801	
Eszéktől Szabadkákig.				
Eszékről indul	8.20	3.30	12.23	
Dráva-Szarvas	8.48	4.02	12.55	
Dálya	9.10	4.55	1.55	
Erdőd érkezik	9.26	5.11	2.09	
Gombosról indul	10.16	6.36	3.09	
Szóna	10.31	6.54	3.25	
Szt.-Iván	10.46	7.15	3.40	
Zombor	11.14	8.01	4.07	
Militics	11.30	8.24	4.23	
Bajmók	12.07	9.21	4.59	
Szabadka érkezik	12.49	10.12	5.41	
	507	505	511	
Zomborból Budapestig.				
Zombor indul	4.07	11.14	8.01	
Szabadka érkezik	5.41	12.49	10.12	
Szabadka indul	6.18	2.02	10.50	
Kis-Körös érkezik	7.57	3.43	1.13	
Kis-Körös indul	8.26	3.55	1.30	
Budapest érkezik	11.15	7.15	5.50	
	506	508	512	
Budapestről Zomborig.				
Budapest indul	7.55	3.25	9.00	
Kis-Körös érkezik	11.06	6.33	1.29	
Kis-Körös indul	11.15	6.40	1.49	
Szabadka érkezik	12.53	8.20	4.30	
Szabadka indul	1.45	8.40	6.02	
Zombor érkezik	3.15	10.10	8.03	
	*502	506	504	508
Zomborból Zimonyig.				
Zombor indul	11.14			4.07
Szabadka érkezik	12.49			5.41
Szabadka indul	1.23			6.28
Csantavér	1.48			6.44
Topolya	2.07			7.02
Kis-Hegyes-Feketehegy	2.30			7.23
Verbász-Kula	2.50			7.32
O-Kér	3.08			7.51
Kiszaas	3.25			8.11
Ujvidék	3.56			8.22
Pétervárad	4.12			8.31
Karlóca	4.23			8.40
Beeska	4.46			8.40
India érkezik	5.01			9.12
Mitrovica	7.09			2.02
Mitrovica indul	2.25			1.40
India	5.08			9.15
O-Pazna	5.21			2.17
Uj-Pazna	5.34			2.34
Batajnica	5.45			2.51
Zimony érkezik	12.57			3.06
	**501	507	503	505
Zimonyból Zomborig.				
Zimony indul	3.34	10.33	6.09	8.31
Batajnica	11.01			3.21
Uj-Pazna	11.15			3.56
O-Pazna	11.32			4.13
India érkezik	11.50			4.33
Mitrovica				9.27
Mitrovica indul				1.40
India	12.07			7.38
Beeska	12.32			7.50
Karlóca	1.05			8.33
Pétervárad	1.21			9.32
Ujvidék	1.49			10.12
Kiszaas	2.18			10.23
O-Kér	2.39			10.44
Verbász-Kula	3.06			11.09
Kis-Hegyes-Feketehegy	3.29			11.27
Topolya	4.02			11.47
Csantavér	4.26			12.09
Szabadka érkezik	6.54			12.36
Szabadka indul	6.02			12.56
Zombor érkezik	8.03			1.22
	2512	2502		1.45
Szabadkáról Bajáig.				
Budapestről indul	9.00	7.55		
Szegedről	3.30	10.45		
Eszékig	12.23	8.20		
Szabadka (vendéglő)	6.40	2.30		
Csikéria	7.17	3.01		
Bács-Almás	7.52	3.33		
Bikity-Borsód	8.28	4.04		
Baja érkezik	9.10	4.40		
	2501	2511		
Bajáról Szabadkákig.				
Baja indul	10.13	7.14		
Bikity-Borsód	10.51	7.59		
Bács-Almás	11.31	8.46		
Csikéria	11.55	9.15		
Szabadka (vendéglő) érkezik	12.25	9.50		
Budapestre	7.15	5.50		
Szegedre	4.21	12.00		
Eszékre	6.06			

Észrevétel. A kövönen nyomott számok az esti 6 óratól reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

hez, ki ott ült kis asztala mellett, mélyen valami re-
gény olvasásába merülve s felnézett gyémánt fényű
fekete szemével, rám mosolygott érdekes halvány ar-
cával, benső örömmel nyújtá felém kezeit, akkor . . .
akkor feledtem mindent, akkor ismét Erzsike volt a
kedvesebb, az aranyosabb.

E habozás, e boldog, de önkénytelen ide-oda le-
begés így ment sokáig, hónapokig, egész évi zárvisz-
gálataimig. Ezt miután sikerrel lettem, pár hétre
vidékre, távoli rokonaimhoz utaztam. Nem volt erőm
egyedül egyiküktől elbucúzni, nem volt erőm csak
egyiküknek megígérni, hogy írni fogok, csak válaszol-
janak. Megígértem mindkettőjüknek, irtam mindket-
tőjüknek.

Margitkának megírtam, hogy csak őt szeretem,
csak őt imádom; Erzsikének meg, hogy csak egyedül
ő érte ver szívem, hogy egyedül ő az, kire gondolok,
kit viszontlátni óhajtok . . .

S oh én szerencsétlen, arra nem gondoltam, hogy
e két ellenséges kis szív még valaha ki is békülhet,
hogy ők ismét jó barátok lehetnek, hogy majd még
elárulják egymásnak legszentebb titkukat . . . szerel-
müket. Pedig így, igen így történt.

Mindketten, Erzsike is, meg Margitka is letette
a nehéz zárviszogatást. Margitka ezután így gondol-
kozott:

Ni ni, milyen rossz voltam én, hányszor megbán-
tottam szegény Erzsikét minden ok nélkül, hányszor
elmondtam én őt hanyagnak, restnek, pedig ime most
ő is ott van, ahol én vagyok. En voltam a bohó, mi-
nek tanultam annyit, okosabb lett volna, ha azt tet-
tem volna, mit Erzsike, olvastattam volna sok szép
könyvet a lélekölő unalmas tanulás helyett, akkor
legalább szórakoztam volna, megtanultam volna ügye-
sen társalogni, okosan válaszolni.

Erzsike meg emigy gondolkodott: Ejnye, ejnye
milyen egy gonosz teremtes voltam én! Hogy zokon
vettem azt, ha az a jó Margitka csak egy pár szót is
szólt hanyagságom miatt. Pedig igaz, nagyon igaz
volt! Ha nem intett volna, nem tanultam volna s így
a vizsgálaton szépecskén megbuktam volna. Oh csak
egyszer találkozhatnék vele, hogy bocsánatot kérhet-
nék tőle, hogy megmondhatnám, miszerint én őt még
most is nagyon szeretem, hogy úgy óhajtok vele most
is mindennap találkozni, mint régen, mikor még isko-
lába jártunk, mikor még egymás mellett ültünk, kart
a karba fűzve csacsogtunk, csevegtünk.

S míg így gondolkodtak, az a rossz véletlen
őket egyszerre csak összehozta. Mindegyik elmondta
magáról, hogy ő a hibás, ő a bűnös, mindegyik bocsá-
natot kért a másiktól s félóra múlva mindketten olyan
jó barátok voltak, mint azelőtt.

Margitka is, meg Erzsike is elmondta, hogy mi
történt velük azon esunya óra óta, melytől kezdve
nem szóltak egymáshoz. Elbeszéltek egymásnak sok

mindent. Elmondták azt is, igen azt is, hogy milyen
nagyon, de nagyon szeretnek egy valakit, kivel leve-
leznek, ki ezt, meg azt írja, ki egyedül csak értük
él, értük hal . . . De azt, hogy ki az a valaki, most
még a világról sem árulták el. Nem, nem! Hanem
kifőzték szépecskén, hogy mindegyik ír majd saját
választottjának egy szép leveleskét s majd kér tőle
areképet, melyet majd egy hét múlva, ha ismét össze-
jönnek itt ezen a helyen, az Erzsikétől jobb sarkán,
megmutatják egymásnak, mert oh hisz akkor sokkal
szébb, sokkal kedvesebb lesz a meglepődés . . .

Ugyan arról meg voltak győződve, hogy mind-
kettőjüknek jó választása, jó izlése lehet; de azt nem
engedte meg egyik sem a másiknak, hogy ne lenne
az ő szíve elrablója csinosabb, szébb, aranyosabb.
Ezerszer s ezerszer elmondták: „No majd meglátjuk . . .
no majd meglátjuk!”

Szerdán délután 5 órára volt a találkozási idő
kitűzve. Az areképek persze pontosan megérkeztek.
Margitka meg Erzsike már jóval előbb oly nyugtalan-
nak, oly türelmetlenek voltak, hogy jaj kinek lesz
jobb izlése, kinek lesz szíve választottja szébb, csino-
sabb, ki fog jobban meglepődni, ki fogja a másikat
jobban irigyelni? . . .

Oly lázasan, oly szívdobogva siettek a találka
helyére. Mindkettő ott szorította szíve felett az imá-
dott areképet az utolsó levéllel s midőn megpillanták
egymást, már messziről diadalmasan mosolyogtak,
fűrge kis lépésekkel siettek egymás felé, aranyos ked-
vességgel pusztították meg egymást s aztán hozzá fogtak
mindketten biztos győzelem reményében az arekép
leleplezéséhez. Ünnepléses állást foglaltak . . .

Margitka is, meg Erzsike is megfogta egyik ke-
zével a borítékot, másikkal az onnan kikandikáló are-
képet. Margitka Erzsike kezére, Erzsike Margitkáéra
figyelt. Erzsike vezényelt:

Egy! . . . Kettő! . . . Három!!! — Az arekép
kint volt . . . Egy sikoly . . . egy ah . . . s ezzel vége
volt mindennek, eltemettek engem! Mert hisz
tudják, hogy mindkét arekép eredetije én . . .
igen én voltam!

Másnap aztán mindkét areképet, leveleimmel
együtt visszakaptam. Nem volt mellükük semmi szemre-
hányás, semmi méltatlankodás csatolva, csak egy szó
volt egy nagy ív fehér papír közepére írva s e szó
volt: Csábító!

Ennek is fele Margitka, másik fele Erzsike göm-
bolyú betűivel volt írva s ebből kellett nekem leleple-
lésemet, . . . szerencsétlenségemet kiolvasni.

Ez volt az én Margitkához meg Erzsikéhez fűző-
dő igaz szerelmem bús története s jelenlegi mély
bánatom gyászos okozója.

De hát mért is nem volt egyik szébb mint a
másik, egyik kedvesebb mint a másik?!

Hidasi Mór.

Naptár. Március.

Havi és heti nap	Katholikus naplár	Protestáns naplár	Görög-orosz naplár
26 Pént.	Jézus gy. eml.	Manó	14 Sándor
27 Szom.	Rupert	Rupert	15 Agáp vt.
28 Vas.	C 3 Szixtus p.	C Oculi.	16 E 3 Szabinusz
29 Hétfő	Cyryll v.	Eusztár	17 Elek
30 Kedd	Quirin vt.	Guidó	18 Cirill pk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Vendéglő bérbeadása.

Az alulírottak tulajdonát képező a Sze-
lencse külvárosban fekvő „Deák körút” és a
megye palotára néző sarok „Tigris”-hez címzett
(most Szabácsi) vendéglő f. é. november hó
1-től kezdve három esetleg hat évre szabadkéz-
ből a tulajdonos által saját lakásán f. é. május
hó 23-án délután 3 órakor megtartandó nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek kiadatni
fog; a bérbevevő az árverés alkalmával az évi
haszonbérnek 10 %-ját bántépénzül lefizetni tar-
tozik, az árverési feltételek a tulajdonos laká-
sán megtekinthetők.

Zombor, 1886. március hó 2.

6-4 Gruber-Ballun Luiza,

**Posevitz Gusztáv gyógyszer-
tárába Pankotán (Arad megye
vasút állomás) egy jó családból való
4-6 gymn. osztályt végzett ifju**

gyógyszerész-gyakornoknak

azonnal felvétetik.

10-4

<p>Az egész földön elterjedve, 27,000 el- árusítási hely.</p>	<p>En nem al- hattam, az ön Hoff János-fele ma- látakivonat-egészségi cso- koládejá nekem az alvást és ét- vágyat ismét visszaadta. Lorenz A., tanár Petrinjában, 1886. február hó 3.</p>	<p>Naponta új felgyógyulások minden lapokban. 40 év óta több mint 1 mil- ió gyógyszered- mény.</p>	<p>A legtöbb császári, királyi, fe- jedelmi és hercegi udvari orvosok által legme- legebben ajánl- va.</p>	<p>40 évi fenállása alatt 64-szer küntetve.</p>
<p>Utá- nozzhatlan. Felülmulhat- lan. Utól nem ért az egészség visszanye- résére és megvédésére.</p>		<p>Elő- vigyázat a bevásárlásnál. Extractum mali Jo- hann Hoffii minden nagy üz- letekben és gyógyszerárakban kapható, határozottan ezeket kell kérni.</p>		

EXTRACTUM MALTI HOFFII.

A Hoff János feltaláló által készített egyedül valódi malátakivonati gyógytápszer: **Malátasör** jóízű, kellemes ital, a legjobb csillapító és ételtartó szer fellá-
dozóknak, tudóveszeseknek, mellbetegnek, tudógyengéknek, és minden idült bajoknál; **malátacsokoládé** vérszegénységnek, elsorványodásnak, gyengeségnek, ideg-
ségnek és álmatlanságnak; **süritett malátakivonat** egy unikum gyermekeknek és oly egyéneknek, kik a sört nem szeretik vagy el nem emészthetik,
tüdőbajoknál, köhögésnél és görvélykóránál; **mell-malátacukorkák**, nyálka eloldó (kék papírban), nedvesítő köhögésnél, rekedtségnek és a légzőszervek
megbetegedésénél.

Vigyázat a bevásárlásnál! Az orvosok Franciaországban, Angliában, Hollandiában, Belgiumban, Ameri-
kában és Európában minden jelentékeny orvos rendel gyógszertárakban.

Original-Extractum Malti Johann Hoffii,

hogy a beteg és a fellábadozó csak a valódit kapja a felgyógyulásához. Mert csak az eredeti Hoff János-fele malátakivonati egészségi gyártmányok 40 év óta váltak
be és felgyógyították a betegek százait. — Az első valódi étrendi Hoff János-fele malátakivonati gyógytápszer jegyein van a védjegy (Hoff János mell-
képe és Hoff János aláírása a maláta-készítmények egyedüli feltalálójá) egy álló, tojásdad alakban. Nem lehet a közönséget eléggé óvni, hogy az eredeti
védjegyre ügyeljen.

Ő felsége a dán király Hoff János gyáros urat hadsegéde által értesítette, hogy malátakivonatát igen nagyra becsüli. „Én” ugymond a királyi
nyilatkozat „a Hoff-fele malátakivonat gyógyhatását nálam s házam több tagjainál örömmel észleltem.”

Hoff János

cs. kir. udv. szállító úrnak, Bécs, gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse Nr. 2; iroda és gyári rakhely: Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

1886. március 1-én kelt a főtisztelendő ERDŐS IGNÁC lelkész úrnak Zala-Csányból gyógyjelentése felgyógyulásáról és
további ajánlása barátaihoz, hogy azok szinte felgyógyulhassanak.

Hogy mennyire használt a t. úrnak nevét viselő Hoff János-fele malátakivonat egészségi sör idült mellbajban és mennyire van bizalmam annak
gyógyerejében, az által igazolom, miszerint ismét kérek 8 palack malátakivonat egészségi sört és 4 zacskó malátacukorkát, de úgy kérem, hogy 4 palack
sör és 2 zacskó cukorka külön csomagolva legyen, egyiket nevére, a másikat Varga János szintén csányi lakos és birtokos nevére, ki szintén mellbajban
szenvet és én ajánlottam neki.

Zala-Csány, 1886. március 1.

ERDŐS IGNÁC, plébános.

HERMANN VILMOS tanítótól Kismárton 1886. február 22-ről. a roncsolt egészség helyreállítására szolgáló dietetikai
malátaegészségi gyógytápszeri gyártmányok feltalálójához.

Tüdőgyulladás következtében tökéletesen elgyengülve voltam. Minden használt szer eredmény nélkül maradt. Nem tudtam már egy ételt sem
megemészteni. Már 12 palack az ön étrendi Hoff János-fele malátakivonati egészségi söre és az ön Hoff János-fele maláta-egészségi csokoládéjának felhasz-
nyozás után ezen bajok mind megszűntek, az étvágy ismét visszatért. Minden ismét a rendes úton van és az előbbi egészségem ismét helyreállt. Kitünő
gyógytápszerre testemet hűsőbbá és idegerőssé tette. Az életben van ismét az élet.

Kismárton (Sopronmegye), 1886. február 22.

HERMANN VILMOS, tanító.

Főraktár: Falcione Gusztáv úrnál Zomborban. Szabadka: Farkas József, Sztójkovits Döme. Baja: Michits István. Cser-
venka: Knéfély F. Eszék: Thürner F. S. fia. Mohács: Auber N. I., Prezl Mayer A. Szeged: Kovács Albert gyógyszer, Totó Péter, ifj. Aigner József.
Vukovár: Michailovits Tivadár. Zenta: Kupkay Géza gyógyszer.

ÁRAK: A valódi Hoff János-fele malátakivonati egészségi sörnek 1 palackja 60 kr., 1/2 kiló Malátacsokoládé I. 2 frt
40 kr., II 1/2 kiló 1 frt 60 kr., 1/4 kiló 90 kr., III. 1/2 kiló 1 frt, 1/4 60 kr. (Nagyobb vételnél árengedmény.) — Maláta-cukorkák: 1 zacskó 60 kr.,
30 és 15 kr. — Malátakivonat 1 üvege 1 frt 12 kr., kisebb 70 kr. — Gyermekmalátaliszt 1 frt. — Egy malátafürdő 80 és 50 kr.
Az igazi Hoff János-fele mellcukorkák kék papírban vannak és vásárlásnál csak ilyenek kérendők. — 2 frton alul nem küldetik semmi. 4-1